

Слюсаренко Н. В., Гаврилюк Г. М.*

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ ТРУДОВОГО
НАВЧАННЯ, КРЕСЛЕННЯ ТА ОСНОВ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ КВНЗ «ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
(ДО 60-РІЧЧЯ ЗАСНУВАННЯ)**

Розвиток сучасної технологічної підготовки школярів (зокрема, рівень їх умінь і навичок, а також загальна траєкторія руху предмета) значною мірою залежить від професіоналізму вчителя трудового навчання. Курси підвищення кваліфікації, участь в обласних семінарах та майстер-класах, неперервний обмін досвідом, активна самоосвітня діяльність тощо, дозволяють педагогам-технологам рухатись «у ногу з часом», відслідковувати зміни, інновації в трудовій підготовці та освіті в цілому, вдосконалювати власну педагогічну майстерність, переймаючи досвід прогресивних вітчизняних та зарубіжних педагогів-новаторів.

Провідну роль у реалізації вищезазначеного на Херсонщині відіграє науково-методична лабораторія трудового навчання, креслення та основ безпеки життєдіяльності КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти». Протягом шістдесяти років технологічна освіта області розбудовується завдяки активній співпраці науково-методичної лабораторії з педагогічними працівниками закладів освіти та їх вихованцями. А починалось усе так.

У 1954 році в Херсонському обласному інституті вдосконалення вчителів створили кабінет трудового навчання і виховання. У подальші роки залежно від актуальних освітянських потреб назва кабінету дещо змінювалась:

1954 – кабінет трудового навчання і виховання (у зв'язку з уведенням у навчальні плани шкіл предмета «Трудове навчання»);

1963 – кабінет виробничого навчання (після прийняття Верховною Радою СРСР «Закону про зміцнення зв'язку школи з життям і про дальший розвиток системи народної освіти в СРСР»);

1968 – кабінет трудового навчання та професійної орієнтації (у зв'язку з внесенням змін у статтю 4 «Закону про школу», де йшлося про обов'язкове отримання учнівською молоддю професійної підготовки);

2000 – кабінет трудового навчання та безпеки життєдіяльності (у зв'язку з введенням в навчальні плани шкіл предмета «Основи безпеки життєдіяльності»);

2004 – науково-методична лабораторія трудового навчання та безпеки життєдіяльності (у зв'язку із реорганізацією

* © Слюсаренко Н. В., Гаврилюк Г. М.

До 70-річчя академії

інституту та створення відповідної структури);

2011 – науково-методична лабораторія трудового навчання, креслення та основ безпеки життєдіяльності (у зв'язку зі зміною статусу інституту на академію та створенням відповідної структури).

Завідувачами кабінету в різні роки працювали: Михайло Михайлович Віч (1954–1972), Микола Павлович Курочкін (1972–1982), Олександр Федорович Мороз (1982–1984), Тетяна Геннадіївна Морева (1984–1992), Олександр Іванович Урсуленко (1992–1996), Павло Леонідович Ковальов (1996–2002), Віктор Олександрович Довдер (2002–2008). Методистами з питань трудового навчання, машинознавства, креслення, сільськогосподарської праці були: Іван Якович Ковбасенко, Павло Миронович Чайка, Леонід Мячеславович Латишкевич, Григорій Васильович Гоцелюк, Федір Павлович Дроздов, Тетяна Геннадіївна Морева, Тамара Василівна Лучина [7; 9].

Із вересня 2008 року очолює діяльність науково-методичної лабораторії трудового навчання, креслення та основ безпеки життєдіяльності Галина Михайлівна Гаврилюк. Вона є автором понад 40 наукових, науково-методичних праць, серед яких навчальні підручники для дівчат 5-х і 7-х класів із грифом МОН «Трудове навчання», методичні посібники для вчителів обслуговуючих і технічних видів праці «Усі уроки трудового навчання – 7 клас», комплект робочих зошитів для учнів 5-9 класів «Творчий проект», програмні педагогічні продукти, методичні рекомендації, статті у фахових виданнях, матеріалах конференцій. Перспективу розвитку технологічної освіти Херсонщини Галина Михайлівна вбачає у системній продуктивній багатовекторній співпраці працівників академії з когортою педагогів-технологів області, направленою на формування та подальший розвиток креативної, конкурентоспроможної особистості школярів, які згодом неодмінно будуть затребувані на сучасному ринку праці.

Науковий супровід діяльності лабораторії здійснювали в різні роки такі вчені-дослідники.

Валентин Петрович Вишневський (1952) – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики викладання природничо-математичних та технологічних дисциплін академії, почесний доктор Міжнародної кадрової академії, професор Міжнародної академії управління персоналом, відмінник освіти України. Педагог є автором понад 140 наукових і методичних публікацій у вітчизняних та зарубіжних виданнях. Лише за останні роки вийшли друком такі його праці: «Профорієнтаційна робота класного керівника» (2008), «Адміністративно-муніципальний менеджмент» (2010), «Саморозвиток та самодостатність регіонів – шлях до майбутнього країни» (2012), «Синергетично-креативний аспект проектно-технологічної діяльності в трудовій підготовці молоді» (2013) та ін.

Валентин Петрович починаючи із 1985 року активно займа-

До 70-річчя академії

ється роботою з обдарованою молоддю, олімпіадним рухом тощо.

Сьогодні він очолює раду лабораторії, координує діяльність обласної творчої групи вчителів трудового навчання, займається просвітницькою діяльністю щодо впровадження наукових доробок у практику підвищення кваліфікації педагогів природничо-математичного та технологічного циклів.

Олександр Іванович Гедвілло (1929–2013) – український учений-педагог, кандидат педагогічних наук (1975), професор (1992). Ним була розроблена і впроваджена в навчальний процес загальноосвітньої школи унікальна система наочних засобів у трудовому навчанні. У науковому доробку Олександра Івановича понад 260 праць, зокрема більше сорока навчальних посібників з низки дисциплін для підготовки вчителів трудового навчання загальноосвітньої та професійної школи, зокрема: «Магістерська дисертація та дипломна робота на інженерно-педагогічному факультеті» (2003), «Новые конструкционные материалы» (2004), «Виконання лабораторних робіт з курсу «Матеріалознавство» (2005, у співавт.), «Формування конструкторсько-технологічних знань та вмій студентів» (2005, у співавт.), «Содержание и организация технологической подготовки студентов» (2006, у співавт.) [3; 5].

Починаючи з 70-х років ХХ століття і до останніх днів свого життя Олександр Іванович разом із колегами (Н.С. Бєлий, В.П. Вишневський, А.І. Єрьомкін, В.В. Кузьменко, С.К. Москвічов, С.А. Оберахнін, Є.М. Павлютенков, Є.І. Петухов та ін.) брав активну участь у проведенні курсової перепідготовки вчителів. Педагоги Херсонщини могли також ознайомитись з їх науковим доробком під час конференцій, семінарів та нарад з питань трудової підготовки школярів [7, с. 22].

Василь Васильович Кузьменко (1950) – доктор педагогічних наук (2010), професор (2010), дійсний член Академії педагогічних і соціальних наук (2012), дійсний член Міжнародної академії наук педагогічної освіти (2012). Досліджував проблеми, пов'язані з формуванням трудових умінь і навичок у студентів факультетів підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін. Нині розробляє теоретичні і методичні засади формування в учнів наукової картини світу в історії розвитку шкільної освіти. Опублікував понад 300 наукових робіт, із яких значна частина пов'язана із трудовою підготовкою підростаючого покоління, а саме: «Основные направления повышения эффективности практикума в мастерских» (1979), «Трудове навчання і профорієнтація» (1981, у співав.), «Совершенство-вание формирования трудовых учений и навыков» (1986, у співав.), «Удосконалення підготовки вчителя загальнотехнічних дисциплін» (1992, у співав.), «Українська народна педагогіка і проблеми естетичного виховання шкільної молоді» (2000, гриф МОН, у співав.), «Професійні здібності особистості: діагностика та шляхи формування» (2005, у співав.), «Форму-

До 70-річчя академії

вання наукової картини світу учнів: від витоків до сьогодення» (2007), «Формування професійних здібностей особистості учня» (2008, гриф МОН, у співав.) та ін. [4, с. 183; 5, с. 162-163].

Василь Васильович протягом багатьох років співпрацював з методичним кабінетом при управлінні освіти виконавчого комітету Херсонської міської ради. Зокрема, як методист багато років він брав безпосередню участь в організації та проведенні міської олімпіади з трудового навчання.

Ніна Віталіївна Слюсаренко (1957) – доктор педагогічних наук (2010), професор (2012), дійсний член Академії педагогічних і соціальних наук (2012), дійсний член Міжнародної академії наук педагогічної освіти (2012). Фахівець у галузі педагогіки, історії педагогіки, методики трудового навчання. Автор близько 300 наукових праць, у тому числі: «Розвиток творчих здібностей учнів 5-9 класів на уроках обслуговуючої праці засобами ігрової діяльності» (2002), «Науково-методичне забезпечення організації навчально-пізнавальної діяльності учнів 5-9 класів на уроках обслуговуючої праці» (2003), «Трудова підготовка молоді на Херсонщині: історико-педагогічний аспект» (2003), «Організація трудової підготовки учнів на Херсонщині (друга половина ХХ століття)» (2006), «Трудова підготовка дівчат в історії розвитку української школи» (2008, гриф МОН), «Становлення та розвиток трудової підготовки дівчат у школах України кінця ХІХ – ХХ століття» (2009), «Ігрова діяльність як засіб трудової підготовки дівчат в загальноосвітніх школах України кінця ХХ століття» (2009, гриф МОН), «Вітчизняні педагоги другої половини ХХ століття про трудову підготовку підростаючого покоління» (2014), «Життя віддане праці. Пам'яті академіка Д.О. Тхоржевського (1930 – 2002 рр.)» (2014) [4; 5 та ін.].

Ніна Віталіївна протягом кількох десятиліть була членом журі районних, міських, обласних, всеукраїнських учнівських олімпіад з трудового навчання. В останні роки вона є незмінним експертом-консультантом на III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із трудового навчання.

Починаючи з перших днів своєї роботи кабінет трудового навчання і виховання дбав про те, щоб учнів навчали кваліфіковані фахівці. На це були спрямовані численні методичні розробки, публікації з досвіду роботи кращих учителів області, організації курсів підвищення кваліфікації, семінари і конференції різних рівнів, виставки учнівських робіт та багато іншого.

Серед них буклети: «З досвіду трудового виховання в Борозенській середній школі Херсонської області» (1963); Л.М. Латишкевич «З досвіду використання технічних засобів на уроках праці» (1967); Ф.А. Савенко «Конструювання та моделювання на уроках праці» (1968); «Інженер дитячих душ: З досвіду роботи учителя трудового навчання Херсонської СШ № 49 Савченка В.О.» (1969); «Связь уроков обслуживающего труда с основами наук: Из опыта работы старшего учителя,

До 70-річчя академії

учителя обслуговуючого труда СШ № 36 г. Херсона Костылевой В.Ф.» (1985), «Мастер трудового обучения: Из опыта работы учителя трудового обучения СШ № 52 Ювко В.В. по организации производительного труда на уроках и во внеурочное время» (1985); «Методика проведення тематичного оцінювання на уроках трудового навчання: З досвіду роботи вчителя трудового навчання ЗОШ № 7 м. Нова Каховка Луценко І.О.» (1986) та багато інших [6; 7].

Наприкінці ХХ століття (1994) Херсонський обласний інститут удосконалення вчителів змінив назву на Південноукраїнський регіональний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів, а у його структурних підрозділах відбулися певні функціональні зміни: створено нові кафедри (наприклад, кафедру трудового навчання, виховання і профорієнтації), розпочато нові проекти, інститут почав розвиватися як науково-методична установа, у якій курсова підготовка вчителів органічно поєднана з процесами становлення вітчизняної школи. Як наслідок, учителями трудового навчання Херсонщини започатковано дослідно-експериментальну роботу щодо вдосконалення навчально-виховного процесу на уроках обслуговуючої та технічної праці. Це дослідження В.О. Довдера (ЗОШ № 56), С.В. Копилової (ЗОШ № 30), Н.В. Слюсаренко (ЗОШ № 13) та ін., пов'язані з проектно-технологічною діяльністю школярів, формуванням у підлітків економічного мислення, розвитком творчих здібностей учнів у процесі ігрової діяльності тощо. Результати їх наукових пошуків знайшли своє відображення в багатьох публікаціях, вміщених в наукових та науково-методичних виданнях [7; 9].

Сьогодні педагогік-технологи беруть активну участь у міжнародних, всеукраїнських, регіональних та обласних науково-практичних фестивалях, конференціях, семінарах; тісно співпрацюють із лабораторією трудової підготовки і політехнічної творчості Інституту педагогіки НАПН України, працівниками аналогічних кабінетів трудового навчання інститутів післядипломної освіти, вчителями трудового навчання різних регіонів України; на обласному рівні – із педагогічними працівниками Херсонського державного університету, Херсонського морського інституту, техніко-технологічним коледжем ХНТУ, Центром цивільного захисту населення Херсонської області та ін.; проводять цілеспрямовану роботу з розвитку обдарованої молоді.

Не можемо не виділити педагогів-технологів, які впродовж багатьох років активно розбудовують трудовий освітнянський простір Херсонщини, а саме: Олена Леонідівна Авраменко, Ганна Леонідівна Александровська, Ірина Миколаївна Бакала, Наталя Миколаївна Бобир, Сергій Анатолійович Горун, Геннадій Володимирович Грабовський, Сергій Олександрович Грибов, Олена Сергіївна Грибова, Віталій Вікторович Данілушкін, Юрій Вікторович Денисенко, Людмила Григорівна Деркачова, Віктор Олександрович Довдер, Анатолій Якович Єфімов, Віктор

До 70-річчя академії

Олександрович Заблоцький, Олена Миколаївна Задирко, Юрій Вікторович Зараменський, Сергій Миколайович Іллічов, Олексій Олегович Калабурдін, Ігор Костянтинівич Кириченко, Віктор Іванович Ковеза, Марина Володимирівна Кожухар, Олег Вікторович Корнієнко, Анатолій Анатолійович Костиря, Тетяна Миколаївна Костиря, Ольга Миколаївна Красовська, Світлана Анатоліївна Кремньова, Любов Артемівна Куліш, Тетяна Іванівна Лезгіна, Олена Анатоліївна Місюр, Марина Володимирівна Мішина, Олена Богданівна Могилевська, Олександр Євгенович Морозов, Тетяна Іванівна Муравська, Людмила Анатоліївна Надточий, Людмила Вікторівна Носенко, В'ячеслав Федорович Оберемченко, Неля Іванівна Павловська, Тетяна Миколаївна Попович, Любов Андріївна Петухова, Альона Іванівна Ричкова, Валерій Васильович Рябінін, Віктор Вікторович Салімоненко, Анатолій Анатолійович Сікоза, Наталя Миколаївна Семененко, Павло Анатолійович Смирнов, Тетяна Володимирівна Стрижова, Володимир Сергійович Тестін, Марія Петрівна Ульяницька, Олена Анатоліївна Феніна, Світлана Василівна Частило, Володимир Іванович Шибіка та ін.

Їх методичні напрацювання та інші розробки з досвіду роботи системно друкуються на шпальтах провідних фахових видань, серед яких відмітимо: науково-методичний журнал «Трудова підготовка в рідній школі» (вид-во «Педагогічна преса»), науково-методичні журнали «Трудове навчання в школі», «Педагогічна майстерня» (ВГ «Основа»), газета «Трудове навчання» (вид-во «Шкільний світ»), науково-методичний журнал «Таврійський вісник освіти» (вид-во КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти») та ін.

Серед наведених вище імен прогресивних педагогів Херсонщини зупинимося більш детально на тих, чий досвід та професійна майстерність на сьогодні є унікальними та інноваційними.

Анатолій Якович Єфімов – учитель технічної праці Виноградівської ЗОШ I-III ступенів Цюрупинського району з великим педагогічним стажем (43 роки). Проте він ніколи не зупиняється на досягнутому, не сидить на місці, а разом із своїми учнями постійно відшукує все нові й нові шляхи реалізації трудового навчання у школі. Так, ще в далекому 1990 році активно почав займатись технікою ажурного випилювання. Розробив унікальну авторську методику випилювання декоративних тарелів, панно, серветниць, цукерниць тощо. У 2013 році роботи його гуртківців експонувались на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання (м. Севастополь). Статті Анатолія Яковича («Від творчості педагога до творчості учнів. Декоративні вироби в техніці ажурного випилювання» (2012), «Технологія ажурного випилювання в сучасній проектно-технологічній діяльності школярів» (2014) та ін.) можна знайти на шпальтах фахових журналів.

Тетяна Володимирівна Стрижова – учитель обслуговую-

До 70-річчя академії

чої праці ЗОШ I-III ступенів №10 Новокаховської міської ради. Це високопрофесійний, ерудований, талановитий учитель, педагог-новатор. Працює за унікальною, власноруч створеною, системою роботи з учнями. В її педагогічному арсеналі значна кількість авторських розробок форм, методів і прийомів роботи, які дозволяють їй разом із учнями якісно реалізовувати проектне навчання. У 2010 році разом із Г.М. Гаврилюк, створила унікальний комплект робочих зошитів для учнів 5-9 класів «Творчий проект». На сьогодні більше 35 тисяч примірників цього видання розійшлося по всій Україні. Серед її публікацій: «Робочі зошити для проектування як умова організації самостійної творчої діяльності учнів на уроках трудового навчання» (2011), «Зошити творчих проектів – незамінний помічник учителя» (2011), «Цілі учнів не виникають за дзвінком на урок» (2012) та ін.).

Геннадій Володимирович Грабовський – учитель трудового навчання, член Міжнародного інтернет-клубу різьбярів по дереву, кістці, каменю. У 1992–2011 роках працював у Брилівській ЗОШ Цюрупинського району, а з 2011 – у Херсонській спеціалізованій школі №30. В останні роки працює над популяризацією та впровадженням на уроках трудового навчання і в позаурочній діяльності учнів випилювання лобзиком, а саме: виготовлення творчих робіт в техніці інтарсії (мозаїки по дереву). Має друковані роботи в фахових та науково-методичних виданнях. У співавторстві з Г.М. Гаврилюк розробив навчально-методичний комплекс «Зоопазли», який широко використовується вчителями області. Роботи учнів Геннадія Володимировича експонувалися на виставках IV-го етапу олімпіади з трудового навчання (Суми – 2012, Кіровоград – 2014). В 2012 році учитель та його учні взяли участь у прямому ефірі телевізійної передачі на ТРК «Скіфія», де розповіли про свої досягнення у випилюванні лобзиком, продемонстрували роботи в техніці інтарсії та ін.

Як видно з вищевикладеного, нині на Херсонщині працює ціла гора творчих, відданих своїй справі вчителів.

Слід також нагадати про старше покоління педагогів.

Передусім, звертаємо увагу на таких учителів, як: Д.А. Соколова (СШ №20), В.С. Долгов, В.Ф. Костилова, М.І. Шурхо-вельська (СШ №36), А.П. Кардаш (СШ №37), В.Д. Лебедева (СШ №47), В.М. Циганюк, Л.А. Чеботарьов (СШ №50), В.В. Ювко, М.Г. Сотниченко (СШ №52), Н.Г. Нечай (Білозерська СШ), Н.А. Русол (Дніпровський МНВК), П.П. Ніконенко (Новогригорівська СШ Генічеського району), В.В. Маковецький (Білокриницька СШ Великоолександрівського району), В.В. Слущенко (Новодмитрівська СШ Великоолександрівського району), В.С. Яворський (Новокаховська СШ № 4) та багато інших. Їхні уроки були змістовними, цікавими, мали практичну спрямованість [7].

Віктор Васильович Щедролюсєв – колишній учитель

До 70-річчя академії

загальноосвітньої школи №22, а згодом кандидат технічних наук, генеральний директор Херсонського інженерно-технологічного центру. Наприкінці 50-х – на початку 60-х років ХХ століття ім'я цього вчителя стало відомим завдяки публікаціям його статей на сторінках педагогічної преси: «З досвіду роботи вчителя праці в 5 – 7 класах» (Радянська школа. – №1. – 1959); «Первый урок по труду в V классе» (Политехническое обучение. – № 9. – 1959); «Уроки по теме «Строгание» в V классе» (Школа и производство. – № 8. – 1960); «З досвіду організації праці в столярній майстерні» (Радянська школа. – № 6. – 1960). У своїх статтях В.В. Щедролов надає методичні поради щодо організації роботи учнів у майстернях, які можуть бути корисними й для сучасних педагогів [7; 9; 10].

Значну частину свого життя присвятили роботі на посаді вчителя трудового навчання Михайло Абрамович Котляр (ЗОШ №57), Валентин Іванович Куленко (ЗОШ №30) та інші вчителі, що передають школярам не тільки знання, а й власне бачення навколишнього середовища, свої вміння виділяти в ньому прекрасне і відтворювати його у виробах декоративно-ужиткового мистецтва. Вони висіяли зі своїх рук цілу низку майбутніх майстрів, які добре володіють навичками якісного виконання творчих робіт.

Ці вчителі завжди ведуть пошук найбільш ефективних, доцільних і оптимальних шляхів удосконалення навчально-виховного процесу на уроках трудового навчання. Так, М.А. Котляр багато років «присвятив учительській роботі, передаючи школярам не тільки знання, а й власне бачення навколишнього світу, вміння вирізняти в ньому головне, прекрасне і відтворювати це в роботі. У його стилі – постійний пошук найефективніших, доцільних і оптимальних шляхів удосконалення навчально-виховного процесу на уроках трудового навчання» [1, с. 226].

Учитель-методист В.І. Куленко перевагу надавав нестандартним урокам, що проводяться у формі захоплюючої гри. Досвід проведення таких уроків він описав у статті «Ігри як засіб розвитку творчості учнів» (2000) [7; 9].

Кожен урок заслуженого вчителя України Анатолія Івановича Войтинського присвячувався тому, щоб навчити школярів вмотивовано, грамотно застосовувати на практиці набуті знання. Вихованців А.І. Войтинського вирізняла професійна компетентність. Їх не влаштовували нашвидкуруч зроблені вироби, кожен з останніх мав бути якісним, корисним, прикрашати побут людини. Заслужений учитель працював у ЗОШ №4 і разом із тим близько 30 років очолював гурток ракетомодельювання в Обласному центрі науково-технічної творчості учнівської молоді [7; 8; 10].

Учитель-методист Євген Анатолійович Ромальський творчу працю поклав в основу створення при ЗОШ №33 майстерні декоративно-прикладного мистецтва. Майстерня працювала на

До 70-річчя академії

госпрозрахункових засадах протягом десяти років (1986-1996) і надала можливість багатьом учням опанувати такими профілями, як художній розпис виробів, випалювання, чеканка. Творчий шлях Є.А. Ромальський продовжив на посаді вчителя ЗОШ №56, у якій ним разом з учителем-методистом Віктором Олександровичем Довдером було підготовлено чимало переможців олімпіад різного рівня: міських, обласних, всеукраїнських. В.О. Довдер і Є.А. Ромальський не лише віддані своїй справі, а й проводять профорієнтаційну роботу по залученню школярів до вибору професії вчителя трудового навчання. Успішне оволодіння учнями ЗОШ №56 прийомів виконання трудових дій стало можливим завдяки застосуванню вчителями на уроках проблемно-пошукових методів навчання, уважному ставленню їх до самостійної роботи школярів та здійсненню постійного контролю та самоконтролю за ходом виконання дітьми практичних робіт. В.О.Довдер у співавторстві зі своїми колегами П.Л. Ковальовим і С.О. Грибовим розробили рекомендації щодо оцінювання знань, умінь та навичок учнів на уроках трудового навчання за 12-ти бальною системою (Збірник наукових праць «Педагогічні науки», 2000), у яких наголошується на тому, що «основна оцінка при вивченні конкретної теми виставляється за практичну роботу, а оцінка за теоретичні знання лише корегує тематичну оцінку в той чи інший бік». Згодом Віктор Олександрович надрукував у фахових виданнях ще кілька своїх статей, зокрема: «Проектно-технологічна діяльність учнів: витоки, шляхи становлення (кінець XIX – початок XX ст.)» (2005), «Дослідження готовності вчителів до впровадження проектно-технологічної системи трудового навчання» (2008), «Методичні аспекти формування в учнів 5-х класів практичних умінь в умовах проектно-технологічної системи навчання» (2008) та ін.

На наш погляд, правильним є, що Сергій Олександрович Грибов (учитель-методист ЗОШ №46) під час проведення занять подає лише ту інформацію, яка необхідна для виготовлення найпростіших операцій, спонукаючи у такий спосіб учнів до самостійного здобуття знань, до активної пізнавальної діяльності і заощаджуючи час для практичної частини уроку. Досвід своєї роботи вчитель описав в статтях «Самовоспитание в труде» (1998), «Достижения в олимпиаде» (1999). С.О. Грибов має авторську програму з профілю «Різьблення по деревині», є автором міні-підручників, що скеровують самостійну роботу школярів щодо вивчення навчального матеріалу з технічної праці [7; 11].

Виготовленню виробів із дерева, виробленню у своїх вихованців умінь і навичок цієї справи присвятив своє життя член Спілки художників України, майстер традиційного народного мистецтва, вчитель-методист ЗОШ №32 Володимир Леонідович Карпекін – автор брошур, де описано досвід різьблення по деревині; посібників, що допомагають навчитися даного

До 70-річчя академії

профілю. Свій погляд на організацію трудового навчання має старший учитель Володимир Миколайович Цветков (ЗОШ №50). Він вважає, що сучасна школа має, передусім, сформувати трудівника. Вчитель однакову увагу приділяв роботі як з деревом, так і з металом, бо переконаний, що учні, які прагнуть досягти високої майстерності повинні навчитися всього. Його думку підтримують Віктор Васильович Солдат (ЗОШ №41), Віктор Олександрович Заболоцький (ЗОШ №44), Володимир Сергійович Тестін (ЗОШ №24) [7; 9].

Лейтмотивом роботи старшого вчителя Поліни Миколаївни Шерстюк (ЗОШ №1) завжди були проблеми естетичного виховання на уроках обслуговуючої праці. Досвід її роботи, який, до речі, був узагальнений інститутом удосконалення вчителів та науково-методичним центром м. Києва, допомагає й сьогодні молодим учителям. Це, зокрема, проведення підсумкових уроків у формі ігор («Суд над синтетикою», «Подорож у світ тканин» та ін.), уроків-проектів, бінарних уроків. Велика подяка П.М.Шерстюк за багаторічну роботу в складі журі конкурсів «Технології», «Місто майстрів» та олімпіади з трудового навчання [7; 9].

Олена Богданівна Могилевська багато і плідно працює в напрямі відродження традицій декоративно-ужиткового мистецтва українського народу як на уроках, так і під час занять гуртків «Українські вишиванки», «Художній дизайн». Свій шлях на посаді вчителя трудового навчання вона розпочала 1990 року у школі № 56, а 1998 року продовжила його у спеціалізованій школі № 52. Основна мета вчителя – навчити дітей створювати красиві речі власноруч (вишивати, шити, плести спицями та гачком тощо) і своєю працею приносити користь і вдому, і у школі. Досягти такої мети педагог прагне через систему нетрадиційних уроків, що поєднують елементи конференції, семінарів, диспутів, експрес-опитування, ділових ігор тощо [2; 7; 9].

Таким чином, учителі Херсонщини в усі часи успішно розв'язували проблеми трудового виховання молоді, але попереду нові завдання й нові перспективи. Останні, як правило, окреслює науково-методична лабораторія трудового навчання, креслення та основ безпеки життєдіяльності КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».

На сьогодні пріоритетними напрямками діяльності цієї лабораторії є:

- розвиток творчого потенціалу педагогів-технологів у системі післядипломної педагогічної освіти;
- розробка і впровадження комплексного змістовно-методичного забезпечення навчання учнів за технологічним профілем;
- інноваційне дидактичне забезпечення трудової підготовки молоді за проектно-технологічною системою навчання;
- розробка програмно-методичного забезпечення з си-

До 70-річчя академії

стемного впровадження в освіту старшокласників пріоритетних для Херсонщини і сучасних технологічних профілів;

- відродження українських національних традицій ужиткового мистецтва в декоративній творчій праці школярів;
- комплексне забезпечення оволодіння учасниками навчально-виховного процесу ЗНЗ безпекою життєдіяльності та охороною праці.

При лабораторії протягом багатьох років працює рада, до складу якої входять провідні науково-методичні та педагогічні працівники області. Її діяльність спрямована на визначення пріоритетних науково-методичних проблем в трудовій підготовці молоді, координацію співпраці науковців та педагогів-практиків з дослідження та впровадження ефективних шляхів удосконалення змісту, форм та методів технологічної освіти учнівської молоді.

Щорічно при лабораторії створюється обласна творча група вчителів, яка займається розробкою інноваційного дидактичного забезпечення трудової підготовки молоді за проектно-технологічною системою навчання. Результативністю діяльності групи є друковані матеріали, які потім активно використовують педагоги-технологи у своїй професійній діяльності.

З метою реалізації комплексних заходів із проектно-технологічної підготовки учнівської молоді при лабораторії в 2013 році створено творчу майстерню для здійснення наукового дослідження з ініціативної теми «Оптимізація проектно-технологічної підготовки учнівської молоді», керівником якої є учитель-методист, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, учитель трудового навчання ЗОШ № 10 Новокаховської міської ради Т.В. Стрижова.

Значне місце в роботі лабораторії посідає вивчення, узагальнення та впровадження перспективного педагогічного досвіду. Виділимо прогресивний досвід наступних педагогів, який протягом останніх років узагальнено лабораторією та впроваджено у професійну діяльність учителів трудового навчання області:

– 2010 рік: «Формування творчої активності учнів засобами інтерактивних технологій» (досвід учителя-методиста, спеціаліста вищої кваліфікаційної категорії, учителя обслуговуючої праці Широкобалківської ЗОШ I-III ступенів Білозерського району Т.І. Муравської);

– 2011 рік: «Формування соціально-трудової компетентності учнів засобами трудового навчання» (досвід учителя-методиста, спеціаліста вищої кваліфікаційної категорії, учителя технічної праці Ювілейнівської ЗОШ I-III ступенів Цюрупинського району О.В. Корнієнка);

– 2012 рік: «Формування практичних умінь і навичок учнів 8-х класів під час токарної обробки металу» (досвід учителя-методиста, спеціаліста вищої кваліфікаційної категорії, учителя технічної праці ЗОШ I-III ступенів № 3 Генічеської

До 70-річчя академії

міської ради В.Ф. Оберемченка);

– 2013-2014 роки: «Реалізація проектно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання в основній школі» (досвід учителя-методиста, спеціаліста вищої кваліфікаційної категорії, учителя обслуговуючої праці ЗОШ I-III ступенів № 10 Новокаховської міської ради Т.В. Стрижової).

З метою узагальнення набутого досвіду та визначення подальших перспектив і пріоритетів розвитку технологічної освіти на Херсонщині 30 жовтня 2013 року в Цюрупинському районі на базі Раденської ЗОШ I-III ступенів відбулось засідання навчально-методичної ради КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» з питання формування соціально-трудової компетентності у технологічній освіті Цюрупинщини. Метою заходу стало вивчення досвіду організаційно-методичної роботи методичного кабінету, адміністрацій та вчителів шкіл району щодо формування в учнівської молоді соціально-трудової компетентності на уроках трудового навчання. У заході взяли участь члени навчально-методичної ради, начальники відділів освіти, завідувачі методичними кабінетами комунальних установ, районні (міські) методисти, учителі трудового навчання Херсонщини.

Традиційним в діяльності лабораторії також є участь в організації та проведенні конкурсу «Учитель року» в номінації «Трудове навчання». В 2010 році переможцем II туру та фіналістом III туру конкурсу (який проводився на Херсонщині) став учитель-методист, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, учитель технічної праці Ювілейнівської ЗОШ I-III ступенів Цюрупинського району Олег Вікторович Корнієнко. В 2013 році переможцем II туру конкурсу став спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, учитель технічної праці Станіславської ЗОШ I-III ступенів ім. К.І.Голобородька Білозерського району Анатолій Анатолійович Сікоза. Педагог представляв нашу область на III турі конкурсу, який відбувся в м. Біла Церква Київської області.

Науково-методична лабораторія трудового навчання, креслення та основ безпеки життєдіяльності особливу увагу приділяє роботі з обдарованою молоддю, зокрема олімпіадному руху. Для досягнення ефективних результатів у цьому виді змагань щорічно організуються семінари різних рівнів, тренувальні збори команд і т.ін. В області відпрацьована своя система підготовки учнів до олімпіад різних рівнів. За останні роки значні досягнення в цьому напрямку мають команди м. Херсона, м. Нова Каховка, Бериславського, Білозерського, Верхньорогачицького, Генічеського, Голопристанського, Каховського, Чаплинського районів.

Набутий досвід роботи науково-методичної лабораторії трудового навчання, креслення та основ безпеки життєдіяльності дозволяє не лише визначати потреби впровадження сучасних пріоритетів технологічної освіти у навчально-виховний процес,

До 70-річчя академії

але й забезпечувати певні можливості їх реалізації та досягнення поставленої кінцевої мети – формування професійної, конкурентоспроможної, соціально мобільної особистості випускника сучасної школи з достатнім рівнем соціально-трудової компетентності, та готовності до активної діяльності в соціально-виробничій інфраструктурі суспільства.

Література:

1. Кузьменко В.В., Макаренко-Нітовкіна Т.В. Технічні шедеври у звичайній шкільній майстерні (про Котляра М.А.) // Педагогічна слава Херсонщини / за ред. В. О. Чабаненко. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2014. – С. 226-228.
2. Кузьменко В.В., Слюсаренко Н.В. Уміє вчити той, хто вчить цікаво (про Могилевську О.Б.) // Педагогічна слава Херсонщини / за ред. В. О. Чабаненко. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2014. – С. 232-234.
3. Кузьменко В.В., Слюсаренко Н.В., Блах В.С. О.І. Гедвілло – фундатор професійної підготовки вчителів трудового навчання на Херсонщині / В.В.Кузьменко, Н.В.Слюсаренко, В.С.Блах // Таврійський вісник освіти. – 2013. – № 4. – С. 280-283.
4. Науковці України – еліта держави. Том III. – К.: Видавництво Логос Україна, 2014. – 300 с.
5. Слюсаренко Н.В. Вітчизняні педагоги другої половини ХХ століття про трудову підготовку підростаючого покоління : монографія / Н. В. Слюсаренко. – Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2014. – 195 с.
6. Слюсаренко Н.В. Діяльність інститутів удосконалення кваліфікації вчителів щодо налагодження трудової підготовки школярів України (50-60-ті роки ХХ ст.) Н.В.Слюсаренко // Управління післядипломною освітою: реалії, тенденції, перспективи»: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (19-20 вересня 2013 року, м. Херсон) : у 2-х частинах / за заг.ред. А.М.Зубка, І.Я.Жорової, Л.М.Назаренко. – Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2013. – Ч. 2. – С. 73-79.
7. Слюсаренко Н.В. Організація трудової підготовки учнів на Херсонщині (друга половина ХХ століття): навчальний посібник / Н.В.Слюсаренко. – Херсон: Айлант, 2006. – 132 с.
8. Слюсаренко Н.В. Педагоги Херсонщини – фундатори трудової підготовки молоді (друга половина ХХ ст.) / Н.В.Слюсаренко // Психолого-педагогічні засади діяльності вчителя: історія, теорія, практика: матеріали I Всеукраїнської науково-методичної конференції (21-22 листопада 2011 р., м. Херсон): У 2-х ч. – Ч. 2 / за ред. І.Я.Жорової, В.В.Кузьменка, Н.В.Слюсаренко. – Херсон: РІПО, 2011. – С. 111-114.
9. Слюсаренко Н.В. Трудова підготовка молоді на Херсонщині: історико-педагогічний аспект: монографія / Н.В.Слюсаренко. – Херсон: Айлант, 2003. – 476 с.
10. Слюсаренко Н.В. Трудове виховання молоді Херсонщини в надійних руках // Таврійський вісник освіти. – 2003. – № 4. – С. 148-153.
11. Слюсаренко Н.В. Учителі трудового і виробничого навчання Херсонщини другої половини ХХ століття – фундатори олімпійського руху / Н.В.Слюсаренко // Трудове навчання очима зіркової команди олімпійського руху Херсонщини / упоряд. Г.М. Гаврилюк. – Херсон: РІПО, 2012. – С. 2-18.